

Tweede Kamerleden over de Drinkwaterwet

De nieuwe leden van het parlement kunnen al snel laten zien wat zij waard zijn op drinkwatergebied. Afgelopen december, kort na de beëindiging van de nieuwe Tweede Kamerleden, stuurde het kabinet het voorstel voor de Drinkwaterwet voor behandeling naar de Tweede Kamer. De waterwoordvoerders van een aantal politieke partijen geven, in willekeurige volgorde, in H₂O hun visie op het nieuwe wetsvoorstel.

Ad Koppejan.

Ad Koppejan (CDA)

"De Drinkwaterwet is een helder wetsvoorstel, waarin een aantal zaken duidelijk geregeld wordt. In de wet worden duidelijke keuzes gemaakt, het kabinet wil bijvoorbeeld dat de drinkwaterbedrijven 100 procent overheidsbedrijven blijven. Het CDA vindt dat een goede zaak. De drinkwaterbedrijven hebben een maatschappelijke taak om drinkwater te produceren tegen een zo goed mogelijke prijs-kwaliteitverhouding. In de visie van het CDA verhoudt zo iets zich niet met een private onderneming." "Wel wil de CDA-fractie extra waarborgen in de wet om de belangen van consumenten te beschermen. Het gaat immers om bedrijven met een monopoliepositie en gebonden afnemers. De tarieven dienen kostendekkend en kostengeoriënteerd te zijn. Dat de drinkwaterbedrijven efficiencywinst maken, is iets om trots op te zijn. Ze doen het goed. Maar voor de bestemming van die winst is maar een aantal keuzes te maken: investeren in betere voorzieningen, de dienstverlening optimaliseren of de tarieven verlagen. Het CDA is niet per definitie tegen dividend, maar die moet wel gemaximaliseerd worden en dat moet worden vastgelegd in de wet. Anders is het in strijd met de publieke doelstelling en is het meer een verkapte belastingmaatregel." "De CDA-fractie vindt niet dat er een aparte toezichthouder moet komen voor de drink-

watersector. Het toezicht vindt al plaats door de aandeelhouders zelf. Daar moet niet nog eens een bureaucratisch orgaan worden naastgezet dat vanuit Den Haag één keer per jaar bekijkt of het goed gaat. Wel kunnen wij ons voorstellen dat de aandeelhouders bij hun toezicht gesteund worden, bijvoorbeeld door een afdeling van de Nederlandse Mededingingsautoriteit die naar de jaarcijfers en de geldstromen kijkt. De NMa heeft daar specifieke expertise voor opgedaan bij de elektriciteitsbedrijven."

Roos Vermeij.

Roos Vermeij (PvdA)

"De PvdA vindt de Drinkwaterwet al met al een goede wet. Leveringszekerheid en continuïteit worden in deze wet gewaarborgd. Ook is de PvdA voor een verplichte benchmark. Een benchmark geeft een positieve prikkel. Het positieve aan een verplichting is dat niet alleen partijen die het goed doen eraan mee doen. Ook waterbedrijven waar het niet zo lekker loopt, moeten met de billen bloot. Alhoewel het daarmee in de drinkwatersector wel meevalt." "Een punt van (een lastige) discussie vormen de winsten die de drinkwaterbedrijven maken. De winst of het dividend gaat naar de aandeelhouders. In de drinkwatersector zijn dat overheden. Die houden ook toezicht. Waar drinkwaterbedrijven op moeten letten, is dat wanneer de kosten stijgen zij niet te

snel de prijzen verhogen, maar eerst eens naar het dividend kijken." "De PvdA is niet principieel tegen schaalvergroting. Maar soms zie je dat schaalvergroting leidt tot ontoegankelijkheid voor de consument. Dat mag niet gebeuren." "Een toezichthouder voor de drinkwatersector is een rare constructie. De overheid is aandeelhouder en houdt dus zelf toezicht. Daar hoeft je niet ook nog eens een toezichthouder bovenop te zetten. Vanwege de tarieven hoeft het niet, want die worden geregeld in de Drinkwaterwet. Dat is nu juist het mooie aan deze wet."

Helma Neppérus.

Helma Neppérus (VVD)

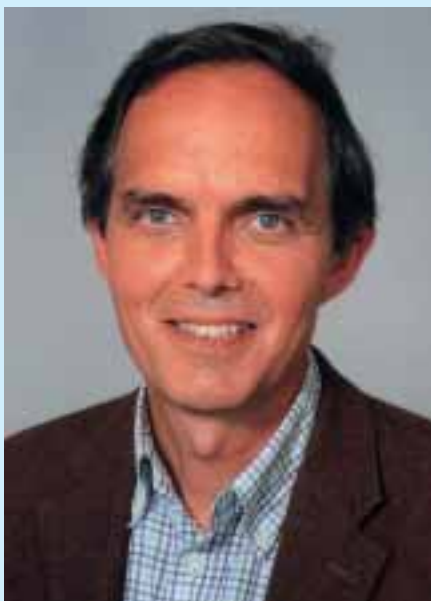
"Het is goed dat het wetsvoorstel er is en dat daarin wordt vastgelegd hoe de productie en distributie van drinkwater moet plaatsvinden. Het is tijd dat dit proces gemoderniseerd wordt. Schoon drinkwater is letterlijk van levensbelang. Belangrijk is ook dat drinkwater betaalbaar blijft." "Maar de VVD heeft wel een aantal vragen, bijvoorbeeld over de tarieven. Met het oog op de huidige tendens van schaalvergroting vraagt de VVD-fractie zich af of er wel voldoende concurrentie blijft tussen de bedrijven. De drinkwaterbedrijven hebben weliswaar gebonden klanten, maar die zijn er niet bij gebaat dat een monopolie ontstaat. We moeten ervoor zorgen dat de tarieven laag blijven. Aan schaalvergroting zit ook een

grens. Met het oog op efficiëntie is schaalvergroting prima, maar het moet niet tot monopolievorming leiden."

"Het reserveren van een deel van de gelden voor vervanging en innovatie is een goede en ook logische zaak. Het moet wel in de boekhouding duidelijk en inzichtelijk worden aangegeven. Als de boeken transparant zijn, is het geen probleem. Als dividend naar de aandeelhouders, dus naar de gemeenten gaat, dan moet dat verwerkt worden in de drinkwaterprijs. Die moet dan omlaag. Want de inwoner betaalt uiteindelijk de prijs voor het drinkwater."

"Wij begrijpen van de drinkwatersector dat ze met de verplichte benchmark uit de voeten kan. Wij hadden zelf wel wat vraagtekens, maar als de sector aangeeft het prima te vinden, is dat voldoende voor ons. Wat belangrijk is aan de benchmark, is dat de kwaliteit van het drinkwater en de prijzen ervan in de gaten worden gehouden."

"De VVD ziet niet direct iets in een nieuwe toezichthouder. Als het om toezicht houden gaat, zijn daar in de eerste plaats de aandeelhouders. De VROM-Inspectie kan een rol vervullen als het gaat om de kwaliteit van het water. Een instantie als de NMa zou kunnen kijken naar de monopoliepositie van de waterbedrijven en de drinkwatertarieven nauwlettend in de gaten kunnen houden. Maar een nieuwe toezichthouder erbij is geen goed idee. Als je er voor elke sector één gaat instellen, krijg je een heel woud aan toezichthouders."

Paul Jansen (foto: Thomas Manneke/SP).

Paul Jansen (SP)

"Wij ondersteunen het belang van de wettelijke verankering van de publieke taken van de drinkwatervoorziening. De belang-

rijkste zaken voor de SP zijn daarbij het aan banden leggen van schaalvergroting en de tarieven. Bij andere, voormalige, publieke bedrijven hebben we gezien dat schaalvergroting in het algemeen leidt tot het teruglopen van maatschappelijke controle en het oplopen van kosten. Daar moet iets over worden vastgelegd in de wet. Op ons initiatief heeft de Utrechtse econoom professor H. Schenk onderzoek gedaan naar de ideale schaalgrootte van de Nederlandse drinkwaterbedrijven. Een bedrijf als Vitens zit daar al een factor 5 boven. Het aandeelbezit van de provincies en gemeenten in dit bedrijf is zeer versnipperd. De publieke aandeelhouders zijn hierdoor vleugellam in het uitoefenen van hun controletaken. Je ziet ook dat de tarieven van Vitens hoger zijn dan die van een aantal concurrenten. Wat ons betreft wordt Vitens weer teruggebracht tot een kleiner bedrijf en wordt de schaalvergroting van andere drinkwaterbedrijven aan banden gelegd."

"Op het gebied van de tarieven is te weinig geregeld in het wetsvoorstel. De formulering 'tarieven en voorwaarden die redelijk, transparant en niet discriminerend zijn' is te vaag. Het kostprijsbeginsel moet helder geformuleerd worden. De SP-fractie stelt voor om uitkeringen aan aandeelhouders wettelijk te beperken tot een rentevergoeding over uitsluitend ingelegd kapitaal. Zo wordt verzekerd dat lagere overheden geen misbruik kunnen maken van hun natuurlijke monopoliepositie."

"Tot slot hebben we ook enkele vragen met betrekking tot de verplichte benchmark. In de wet is bijvoorbeeld niets geregeld voor wanneer een drinkwaterbedrijf buitengewoon slecht presteert. De SP vindt dat daar een sanctie op moet staan, maar die is niet in de wet opgenomen."

Esmé Wiegman (ChristenUnie)

"Het is heel goed dat we nu in de afronding zitten van de bescherming van het drinkwater. Drinkwater is een eerste levensbehoefte. Die moet prioriteit hebben. Helder is ook dat de drinkwaterbedrijven voor honderd procent publiek eigendom blijven. Met het oog op leveringszekerheid en continuïteit is dat een goede zaak. Ook zijn wij blij met de verplichting van nooddrinkwatervoorzieningen en het oefenen daarmee. Wij vinden wel dat een dergelijke voorziening langer dan tien dagen gegarandeerd moet zijn en ook dat op een grotere schaal dan nu wordt gedaan geoefend moet worden."

"Wat de ChristenUnie ook opviel aan het wetsvoorstel is de onduidelijkheid over de aanduiding 'publieke rechtspersoon' als eigenaar van een drinkwaterbedrijf. Betekent dit dat ook andere dan in het distributiegebied gelegen gemeenten en provincies eigenaar kunnen zijn?"

"Verder vindt de Twee Kamerfractie van de ChristenUnie dat vanwege het moeizame toezicht op en de gebrekkige legionella-preventie bij collectieve watervoorzieningen de levering van drinkwater in eerste instantie bij de drinkwaterbedrijven dient te blijven. In het wetsvoorstel missen wij de aandacht voor het overeind houden van drinkwaterwinning uit grondwater. Grondwater is zuiverder. Voor de volksgezondheid en met het oog op kostenefficiëntie is het eigenlijk beter grondwater te gebruiken als grondstof voor drinkwater dan oppervlaktewater. Maar in het wetsvoorstel wordt daarover niet gesproken."

"Wat schaalvergroting betreft, daar zijn wij in principe niet op tegen. Wel moet per geval gelet worden op doelmatigheid. Wat het dividend betreft, hinkt het wetsvoorstel op twee benen. De ene keer wordt van kostendekking gesproken, de andere keer van winst. Maar bij een publiek bedrijf mag je eigenlijk niet van winst spreken. Wanneer door efficiency structureel geld over is, moet dit terug naar de gebonden klant door middel van lagere of gelijkblijvende tarieven."

Esmé Wiegman.

